

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Najaarsnota 2022

IPO Den Haag

Inhoudsopgave

Inleiding, algemeen beeld en leeswijzer	5
1. Ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen	9
1.1. Ruimtelijke ontwikkeling	9
1.2. Water	9
1.3. Wonen	10
1.4. Implementatie Omgevingswet	10
1.5. Digitaal Stelsel Omgevingswet	10
1.6. Nederlands Hydrologisch Instituut	11
Financiën	12
2. Milieu, energie en Klimaat	13
2.1. Gezonde leefomgeving	13
2.2. Circulaire Economie	13
2.3. Klimaat en Energie	13
2.4. Omgevingsveiligheid	14
2.5. VTH-stelsel en Omgevingswet	14
2.6. Abonnementen/Kennisdeling/Internationaal	15
2.7. Coördinatie Klimaatakkoord	15
2.8. 6000 Megawatt op land	15
2.9. Regionale Energie Strategie 1.0	15
2.10. Monitoring RES	16
2.11. Industrie en bedrijventerreinen	16
2.12. Warmtetransitie	17
2.13. Energie-infrastructuur	17
Financiën	18
3. Vitaal platteland	19
3.1. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	19
3.2. Duurzame Landbouw	19
3.3. Klimaatakkoord landbouwgebruik	20
3.4. Programma Natuur	20
3.5. Natuurwetgeving	21
3.6. Faunabeheer	21
3.7. Natuurbeleid	22
3.8. Natura 2000 en EU-Biodiversiteit	22
3.9. Stikstof (IPSN)	23

Financiën.....	25
4. Mobiliteit	26
4.1. Duurzame Mobiliteit.....	26
4.2. Openbaar vervoer.....	27
4.3. Verkeersveiligheid.....	27
4.4. Fiets	28
4.5. Kennisplatform Verkeer en Vervoer	29
4.6. Goederenvervoer & Logistiek	29
Financiën.....	30
5. Regionale economie	31
5.1. Stimuleren innovatief en breed MKB.....	31
5.2. Regionale Arbeidsmarkt/Human Capital.....	31
5.3. Circulaire economie	31
5.4. Europees regionaal beleid	32
5.5. Taskforce HRE en samenwerkingsagenda.....	32
5.6. Vrijtijdseconomie	33
5.7. Ruimtelijke economie	33
Financiën.....	35
6. Cultuur en erfgoed.....	36
6.1. Toekomstperspectief Culturele Sector	36
6.2. Behoud Erfgoed	36
6.3. Cultuureducatie	37
6.4. Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel	37
Financiën.....	38
7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	39
7.2. Provinciale rol in de ruimte.....	39
7.3. Strategische kennisfunctie	39
7.4. Financiële verhoudingen.....	39
7.5. Vitale vereniging	40
7.6. Europa.....	41
Financiën.....	42
8. Werkgeverszaken.....	43
8.1. CAO	43
8.3. Doorontwikkelen en borgen goed provinciaal en publiek werkgeverschap	43
Financiën.....	44
9. Interprovinciale Digitale Agenda.....	45

9.1. Programmalijn Data	45
9.2. Programmalijn Dienstverlening	46
9.3. Programmalijn Bedrijfsvoering	46
9.4. Innovatie	47
9.5. Digivaardige organisatie.....	48
Financiën.....	49
10. Overig	50
10.1. Werkbudget	50
10.2. Stelpost L&P-compensatie	50
10.3. Compensatie Zeeland	50
10.4. Nog te verdelen apparaatslasten	50
10.5. Saldo Voorjaarsnota/Najaarsnota 2022	51
Financiën.....	52
Bijlage: Afkortingenlijst	53

Inleiding, algemeen beeld en leeswijzer

Doelstelling najaarsnota

Met de najaarsnota verantwoorden wij - naast de voorjaarsnota - de voortgang van de begroting. De najaarsnota wordt ter vaststelling aangeboden aan het IPO-bestuur en ter informatie aan de Algemene Vergadering (AV). De najaarsnota kan gepaard gaan met een wijziging van de begroting. Deze begrotingswijziging dient door het bestuur te worden vastgesteld en vervolgens te worden goedgekeurd door de AV.

Plaats najaarsnota in de planning en control-cyclus

In de P&C-cyclus plant, stuurt en verantwoordt het bestuur van de vereniging de uitvoering van de werkzaamheden die de samenwerkende provincies hebben belegd bij de vereniging van de gezamenlijke provincies (IPO), bestaande uit IPO Den Haag en BIJ12. Bij IPO Den Haag gaat het vooral om beleidskeuzes ten aanzien van de belangenbehartiging en bij BIJ12 over uitvoering en ondersteuning van de opdrachten van de gezamenlijke provincies. In beide gevallen betreft het werkzaamheden die bij IPO Den Haag en/of BIJ12 zijn of worden ondergebracht om op deze wijze de gedeelde provinciale opgave efficiënter en effectiever uit te voeren.

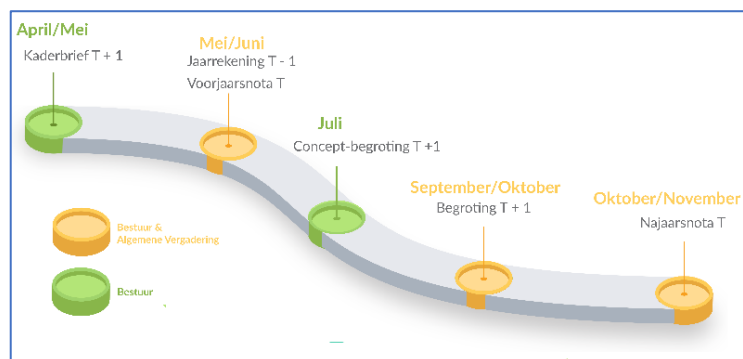
Iedere nieuwe jaarcyclus start met de vaststelling van de kaderbrief door het IPO-bestuur. Hiermee ontstaat het kader voor het opstellen van de begroting.

In de begroting wordt vastgelegd aan welke beleidsopgaven de samenwerkende provincies wil werken, welke resultaten ze wil bereiken en wat dat gaat kosten. De begroting wordt door het IPO-bestuur vastgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de Algemene Vergadering.

Gedurende het begrotingsjaar kan de begroting via de voorjaarsnota en de najaarsnota worden bijgesteld aan actuele ontwikkelingen.

In de rekening wordt eindverantwoording afgelegd over de uitvoering van de resultaten.

In de afbeelding hiernaast is de P&C-cyclus van het IPO schematisch weergegeven inclusief het besluitvormend orgaan.

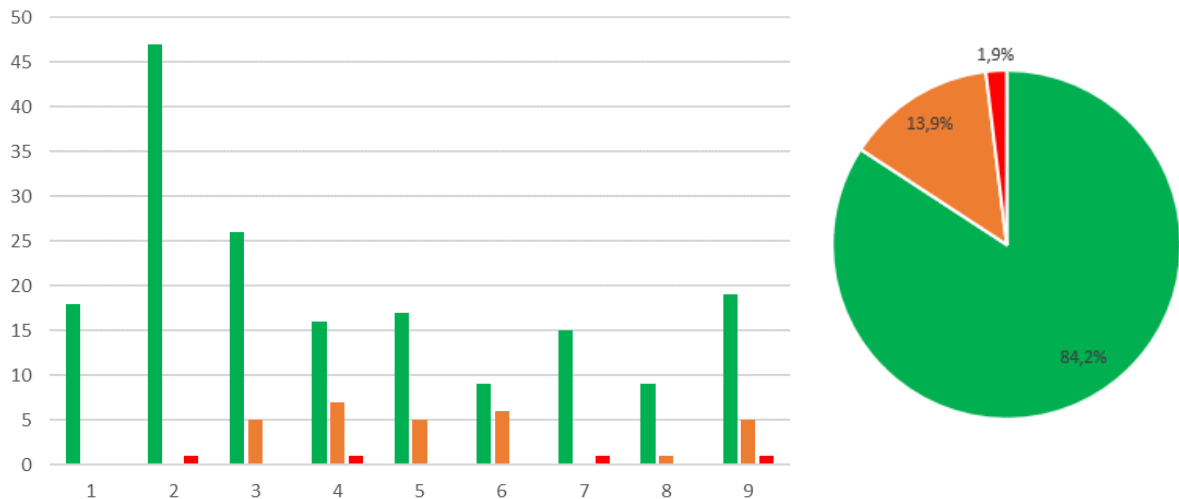
Beeld Najaarsnota 2022

Via een kleurensystematiek verantwoorden wij de voortgang van de in de Begroting 2022 opgenomen inhoudelijke prestaties en daarmee samenhangende lasten.

Inhoudelijk beeld

De inhoud van de Najaarsnota 2022 volgt de indeling van de Begroting 2022. Dat is gebruikelijk omdat deze documenten spiegelen aan de door de AV goedgekeurde begroting.

In de najaarsnota is de inhoudelijke voortgang van de activiteiten via een kleurenindicator aangegeven. In de grafiek hierna is het totaalbeeld hiervan weergegeven. Per programma is aangegeven bij hoeveel activiteiten de indicator groen, oranje of rood is gehanteerd. Tevens is rechts het totaalbeeld gepresenteerd.

Met betrekking tot de inhoudelijke voortgang van de Begroting 2022 constateren we in deze najaarsnota ten opzichte van de Voorjaarsnota 2022 een lichte toename van afwijkingen.

- Uit de rechtergrafiek blijkt dat 84,2% van de activiteiten op schema ligt. Bij de Voorjaarsnota 2022 ging het om 88,5%.
- Bij 13,9% van de activiteiten dreigt zich een afwijking voor te doen (was bij Voorjaarsnota 2022 11,5%).
- In de Voorjaarsnota 2022 was geen rode indicator gehanteerd. In deze najaarsnota is bij vier activiteiten een rode indicator gehanteerd (1,7%). Het gaat hierbij om:
 - Beleidsopgave 2.3. Klimaat en Energie
Output: Opstellen analyse over uitvoerbaarheid/betaalbaarheid van nieuwe regelgeving op het terrein van klimaat en energie.
Afwijking: Er wordt geen analyse gemaakt over uitvoerbaarheid/betaalbaarheid van de nieuwe regelgeving, omdat uit de regelgeving die tot stand is gekomen blijkt dat dit niet nodig is.
 - Beleidsopgave 4.2 Openbaar vervoer
Output: Zekerstellen van de bestuurlijke afspraken via NOVB ten aanzien van beschikbaarheidsvergoeding (of andere afspraak) met het Rijk.
Afwijking:
 - Nu er geen afspraken gemaakt zijn met lenW over een vangnetconstructie zal er afschaling van het OV in de regio plaatsvinden. De mate waarin hangt af van de reserves die provincies inzetten.
 - De ondertekening van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid staat op de tocht, omdat heldere afspraken over financiële bijdragen vanuit het Rijk ontbreken.
 - Beleidsopgave 7.4 Financiële verhoudingen
Output: Structurele houdbaarheid financiële positie provincies
Afwijking: De inhoud van de Contourennota - die op 11 juli 2022 aan de Tweede Kamer is gestuurd - levert nog geen zekerheid door het rijk op over een structurele financiële houdbaarheid.
 - Beleidsopgave 9.1 Programmalijn Data
Output: Inzetten van data-analyses ter vergroting van weerbaarheid/bestrijding van ondermijning.
Afwijking: Inzet van digitaal instrumentarium ter vergroting van weerbaarheid en bestrijding van ondermijning gebeurt in principe door afzonderlijke provincies. Gebleken is dat op dit moment geen inhoudelijke behoefte bestaat aan ontwikkeling van data-analyses in interprovinciaal verband.

Financieel beeld - Programmalasten

In de najaarsnota hebben we ook de voortgang van de uitgaven via een kleurenindicator aangegeven. Wij hebben bij enkele uitgaven een rode indicator gehanteerd omdat hierbij het budget aangepast moet worden. In de tabel hierna is aangegeven om welke bedragen het gaat.

Programma	Beleids-opgave	NJN 2022
5. Regionale Economie		
Grip op grote bedrijfsvestigingen	5.7	60
7. Kwaliteit Openbaar Bestuur		
Onderzoek slagvaardige IPO vereniging	7.2	60
Onderzoek financiële aspecten belastinggebieden	7.4	50
9. Interprovinciale Digitale Agenda		
Bijdrage BZK in Wet open overheid	9.3	-190
Bijdrage BZK in Cyber Security	9.3	-300
Saldo begrotingsvoorstellen		-320
10. Overig		
Saldo voorjaarsnota/najaarsnota	10.5	320
Saldo budgetwijziging		0

x € 1.000

De hierboven weergegeven budgetwijzigingen hebben betrekking op programmalasten en -baten en kennen een positief saldo (overschot) van € 320.000 door hogere toename van de programmabaten dan de programmalasten. Dit bedrag wordt nu niet verrekend met de provincies. Conform de bestendige gedragslijn vinden verrekeringen alleen plaats bij de jaarrekening. Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt, parkeren we het saldo op een stelpost 'Saldo voorjaarsnota/-najaarsnota' binnen programma 10. Overig. Op deze stelpost stond al een bedrag van € 298.000 hetgeen betrekking heeft op het saldo van de Voorjaarsnota 2022. In totaliteit bedraagt het saldo op deze stelpost € 618.000. Dit bedrag wordt als onderdeel van het verwachte rekeningresultaat 2022 bij de jaarstukken 2022 gerestitueerd aan de provincies.

In de tabel hieronder is de ontwikkeling weergegeven van de Begroting 2022 voor IPO Den Haag.

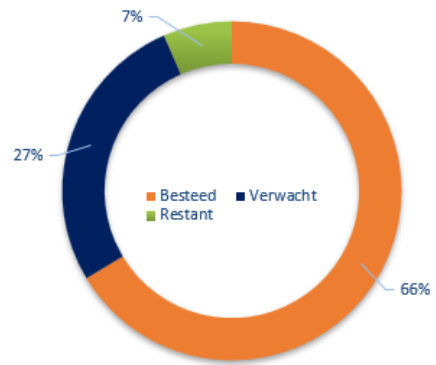
Programma	Primaire Begroting 2022	VJN 2022	Doorschuij 2021	Gewijzigde Begroting 2022	NJN 2022	Gewijzigde Begroting 2022
1. ROWW	4.284	35	1.817	6.136	0	6.136
2. Milieu, Energie en Klimaat	2.624		0	2.624	0	2.624
3. Vitaal Platteland	9.430	-940	0	8.490	0	8.490
4. Mobiliteit	3.439	80	0	3.519	0	3.519
5. Regionale Economie	924		0	924	60	984
6. Cultuur	194		0	194	0	194
7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	3.484		0	3.484	110	3.594
8. Werkgeverszaken	943		72	1.014	0	1.014
9. IDA	3.203	-413	23	2.812	-490	2.322
10. Overig	6.935	50	0	6.985	320	7.305
Totaal lasten IPO Den Haag	35.459	-1.188	1.911	36.183	0	36.183

x € 1.000

De grafiek hiernaast geeft de besteding weer van het totale programmabudget (€ 23,5 miljoen) in de Begroting 2022 (na wijziging). Op peildatum 1 september 2022 is van het programmabudget € 15,6 miljoen besteed c.q. verplicht, oftewel 66%.

In deze najaarsnota geven we ook een indicatie van de nog dit jaar te verwachten uitgaven. Wij prognosticeren deze op € 6,4 miljoen, waarmee op dit moment € 1,5 miljoen (7%) aan programmalasten resteren. Dit restant wordt met name

veroorzaakt door de resterende middelen (€ 1,0 miljoen) voor de implementatie van de Omgevingswet waarover bestuurlijke afspraken zijn gemaakt (zie 1.4 Implementatie Omgevingswet). Daarnaast maakt het hiervoor genoemde saldo van € 0,6 miljoen op de stelpost 'Saldo voorjaarsnota/-najaarsnota' (zie beleidsopgave 10.5) onderdeel hiervan uit.

Financieel beeld - Personeelslasten en bedrijfsvoeringlasten

Wij verwachten met betrekking tot de besteding van onze personeelslasten ultimo 2022 geen noemenswaardige afwijkingen. De bedrijfsvoeringlasten kennen een licht overschot van € 0,2 miljoen. Hierbij is mogelijk sprake van stijgende energiekosten omdat we vanaf 1 september overgegaan zijn op een variabel contract.

Structuur najaarsnota

De najaarsnota IPO Den Haag bestaat uit 10 programma's waarin verantwoording wordt afgelegd over alle activiteiten (output 2022) uit de Begroting 2022. Hiervoor gebruiken we een kleurindicator waarbij activiteiten met een oranje of rode indicator toegelicht zijn. Het betreft afwijkingen op inhoud of geld.

Duiding groen-oranje-rode indicatoren

- Groen
 - Geen afwijkingen in prestatie en planning
 - Geen knelpunt in middelen
- Oranje
 - Prestatie wordt niet volledig behaald of aard opgave is niet meer consistent met sturing die hieraan is gegeven.
 - Prestatie loopt achter op planning maar is niet problematisch of
 - Middelen dreigen in negatieve zin af te wijken van de begroting
- Rood
 - Prestatie wordt niet of nauwelijks behaald of
 - Prestatie loopt achter op planning, realisatie is problematisch of
 - Middelen wijken in negatieve zin af van de begroting, een begrotingswijziging is nodig.

Ieder programma sluit af met een financiële paragraaf. In deze paragraaf geven wij via een tabel en een grafiek inzicht in de besteding van het programmabudget (peilmoment 1 september 2022).

1. Ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen

1.1. Ruimtelijke ontwikkeling

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Nieuwe afspraken maken met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en gemeenten over bodemtaken voor periode 2022-2025, vanwege opnieuw uitstel Omgevingswet.		
2. Inrichten rijksregie die niet leidt tot (re)centralisatie, maar voorwaardenscheppend is voor uitvoeringskracht provincies in samenhang met 'een krachtig groen herstel'.		

1.2. Water

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen in kader van 7e NAP, governancestructuur wateroverleggen.		
2. Belangen behartigen in het kader van ruimtelijke adaptie voor de gebouwde omgeving, natuur en landbouw en robuust watersysteem en vitaal en kwetsbaar.		
3. Opstellen handreiking/generiek kader strategisch grondwatervoorraadbeheer zodat provincies hun rol bij strategisch grondwatervoorraadbeheer adequater kunnen vervullen. Dit draagt bij aan zekerstelling van de drinkwatervoorziening, pakt droogte aan, voorkomt bodemdaling en vermindert de stikstofproblematiek.		
4. Bestuurlijke afspraken maken met waterschappen, gemeenten, rijk en niet-gouvernementele organisaties (NGO's) over vasthouden van water voor drinkwater en droogtegevoelige natuurgebieden als onderdeel van de ruimtelijke structurele aanpak van droogte op basis van de aanbevelingen van de Beleidstafel Droogte.		
5. Bijdragen aan regionale waterkeringen ontwikkelprogramma en aan de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) die kennis genereren voor de wettelijke taakuitoefening van provincies inzake waterbeleid.		
6. Invulling geven aan bestuurlijke afspraken rondom Informatiehuis Water (bijdrage en detachering).		

1.3. Wonen

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Beïnvloeding, advisering en voorbereiding van bestuurlijke afspraken in kader van de kabinetsformatie over positionering van de provincies in de aanpak van de woningbouwopgave, met als inzet het creëren van de juiste condities en afschaffing verhuurdersheffing, structureel maken van de woningbouwimpuls en Volkshuisvestingsfonds (de juiste woning op de juiste plek).		
2. Inzet om te komen tot een gezamenlijke monitor over de woningbouwopgave in nauwe afstemming met IDA.		

1.4. Implementatie Omgevingswet

Output 2022	Inhoud	Geld
Alle provincies in staat stellen om per 1 juli 2022 volgens Omgevingswet te werken door:		
1. periodiek overleg met provinciale programmamanagers en overleggen met verschillende inhoudelijk betrokkenen vanuit provincies om knelpunten te signaleren en voortgang te monitoren, ook specifiek in relatie tot consequenties van uitstel van de Omgevingswet;		
2. te fungeren als aanspreekpunt en kennisplatform voor zowel provincies als het gezamenlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet;		
3. deelname Programmaraad, Opdrachtgeversberaad, interbestuurlijke afstemming om provinciale vraag in te brengen, aanbod terug te leggen bij provincies en provinciale belangen te behartigen;		
4. het aanbieden van ondersteuningsproducten specifiek voor provincies om hun implementatieopgave te ondersteunen.		

1.5. Digitaal Stelsel Omgevingswet

Output 2022	Inhoud	Geld
1. In het bestuursakkoord Omgevingswet uit 2015 en het Financieel Akkoord uit 2016 is afgesproken dat de koepels verantwoordelijk zijn voor het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV). De onderdelen die het programma DSO heeft opgeleverd, worden in opdracht van de koepels beheerd en de provincies dragen hier jaarlijks € 1,6 mln. (prijspeil 2020; exclusief indexatie) aan bij. In 2021 wordt de beheerorganisatie ingericht en worden koepels formeel verantwoordelijk voor beheer. De verantwoordelijkheid voor het volledige DSO wordt pas overgenomen van BZK wanneer het DSO bestuurlijk geaccepteerd kan worden.		
2. Het IPO dient voor het beheer van DSO-LV zowel het opdrachtgeverschap als de vraagarticulatie van de provincies te		

Output 2022	Inhoud	Geld
organiseren. De kopgroep Omgevingswet heeft de directeur BIJ12 gevraagd hiertoe een businesscase uit te werken voor het bestuur.		

Toelichting

2. Uitwerking Businesscase

De businesscase voor de organisatie van het opdrachtgeverschap en de vraagarticulatie beheer Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV) is 7 juli 2022 door het IPO-bestuur goedgekeurd. De structurele dekking die nodig is voor uitvoering van de interprovinciale beheerorganisatie is geregeld via de IPO/BIJ12-begroting 2023.

1.6. Nederlands Hydrologisch Instituut

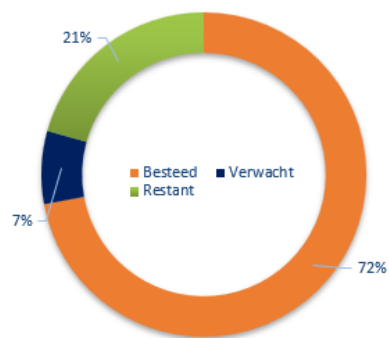
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI) voorziet in de nodige hydrologische modellen die voor provincies en partners van essentieel belang zijn bij het maken van beleidsplannen en toekomstscenario's. Het IPO-bestuur heeft ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst.		
2. Het beheer van deze voorziening is ondergebracht bij BIJ12 en er wordt nader onderzocht wat hiervoor benodigd is.		

Toelichting

2. Beheer voorziening bij BIJ12

Op de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst wordt door IPO-Bureau en BIJ12 gezamenlijk gestuurd.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0
1.2 Water	844	0	844	715	125	0	4
1.3 Wonen	51	0	51	0	0	50	1
1.4 Implementatie Omgevingswet	2.121	0	2.121	434	517	200	970
1.5 Digitaal Stelsel Omgevingswet	1.700	0	1.700	1.681	0	0	19
1.6 Nederlands Hydrologisch Instrumenta	101	0	101	0	0	100	1
Totaal	4.818	0	4.818	2.830	642	350	995

x € 1.000

Toelichting

Het programma implementatie Omgevingswet (beleidsopgave 1.4) betreft een meerjarig programma dat in 2015 is ingesteld. Daarbij is besloten dat dit programma via de kassiersfunctie zou worden gefinancierd. Deze constructie is bij de vaststelling van de Begroting 2020 bekrachtigd. Daarbij is tevens bekrachtigd dat de middelen tot het eind van het programma beschikbaar blijven voor de implementatie van de Omgevingswet, mede omdat deze middelen deels afkomstig zijn van het Rijk.

Doordat de inwerkingtreding van de Omgevingswet meerdere malen is uitgesteld, is het zwaartepunt van de werkzaamheden steeds opgeschoven waardoor er de afgelopen jaren middelen zijn overgebleven. Inwerkingtreding is nu voorzien op 1 januari 2023. Omdat bij inwerkingtreding veel nog niet gereed is, worden er in de eerste fase na inwerkingtreding nog knelpunten en kinderziektes voorzien die van invloed zullen zijn op de dienstverlening en gebiedsontwikkeling. Om deze effecten te beperken, provincies te kunnen ondersteunen en de verbinding te blijven leggen met het landelijk programma, loopt het programma nog deels door in 2023, vooralsnog tot het 2^e kwartaal van 2023. Dit ook om de overdracht richting de lijnorganisatie bij IPO/BIJ12 soepel te laten verlopen. Hiervoor is geen geld aangevraagd in de Begroting 2023. De dekking hiervoor komt uit de over te hevelen restantmiddelen uit 2022. Na afloop van het programma zullen de resterende gelden, conform afspraak, worden gerestitueerd naar de provincies.

De verdere uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

2. Milieu, energie en Klimaat

2.1. Gezonde leefomgeving

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Opleveren van een handreiking voor geur en een handreiking voor geluid.		
2. Opleveren van een integratiekader voor de provinciale opgaven voor gezonde leefomgeving.		
3. Kennis uitwisselen rondom Schone Lucht Akkoord (SLA) en doorwerking in provinciale omgevingsvisies.		

2.2. Circulaire Economie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Om de beleidsambities effectief door te vertalen, wordt in 2022 gewerkt aan de implementatie van de handreiking Circulaire Economie/VTH.		
2. Opschalen van circulaire pilots en experimenten.		
3. Inventariseren en implementeren van stappen die nodig zijn in het VTH-opleidingskader.		
4. Advies geven aan het Rijk over de rol van provincies als bevoegd gezag ten aanzien van de informatie- en minimalisatieplicht inzake zeer zorgwekkende stoffen (ZZS).		
5. Bijdragen aan het opzetten en uitvoeren van een landelijk programma van Rijk en decentrale overheden van een intercompartimentale aanpak van ZZS, waaronder PFAS.		

2.3. Klimaat en Energie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Beleid beïnvloeden in wijzigingswetgeving waaronder verbreding energiebesparingsplicht bedrijven, normering werkgerelateerde mobiliteit, opvolging Meerjarenafspraak energie-efficiëntie- (MJA3/MEE) convenanten en koolstofdioxide- (CO2) heffing industrie.		
2. Kennis opbouwen relatie Omgevingswet – VTH-taken – Klimaatakkoord.		
3. Opstellen van een analyse over uitvoerbaarheid/betaalbaarheid van nieuwe regelgeving op het terrein van klimaat en energie in relatie tot MTH.		

Toelichting

Er wordt geen analyse gemaakt over uitvoerbaarheid/betaalbaarheid van de nieuwe regelgeving, omdat uit de regelgeving die tot stand is gekomen blijkt dat dit niet nodig is: t.a.v. de regelgeving voor Energiebesparingsplicht zijn de IPO-punten binnengehaald; de Meerjarenafspraken energie-efficiëntie worden niet in de huidige vorm voortgezet; t.a.v. normering werkgebonden personenmobiliteit is provincie geen bevoegd gezag, maar de gemeente.

2.4. Omgevingsveiligheid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitvoeren IPO-meerjarenagenda voor de zes Brzo- (Besluit risico's zware ongevallen) omgevingsdiensten gericht op de verbetering van de uitvoeringspraktijk.		
2. Uitvoeren gezamenlijke agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 met Rijk en gemeenten.		
3. Deelnemen en bijdragen aan Safety Delta Nederland.		
4. In het kader van de Omgevingswet bijdragen aan een uitvoerbare invulling van de Modernisering Omgevingsveiligheid voor zogenaamde aandachtsgebieden en het Register Externe Veiligheid (REV).		
5. Verder professionaliseren van de samenwerking van de Brzo-toezichthouders in het samenwerkingsverband BRZO+.		

2.5. VTH-stelsel en Omgevingswet

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Vullen instrumentenkoffer met operationele instrumenten, waaronder uitwerking bestuurlijke boete en handreiking financiële zekerheidsstelling.		
2. In het kader van de Uitvoeringsagenda VTH/aanpak Milieucriminaliteit een handreiking opstellen voor professionalisering van de zogenaamde big 8 (afstemming tussen beleids- en uitvoeringscyclus).		
3. Een nieuwe versie van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS) opstellen die wordt opgepakt door alle handhavingspartners.		
4. Bijdragen aan de implementatie van het advies van de bestuurlijke adviescommissie VTH (commissie Van Aartsen), zodat deze in lijn is met de provinciale visie op een robuust en toekomstbestendig stelsel.		

2.6. Abonnementen/Kennisdeling/Internationaal

Output 2022	Inhoud	Geld
IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law): Cofinanciering van projecten met Inspectie Leefomgeving en Transport, Omgevingsdienst.nl, ministerie I&W en EU-partners. Gericht op kwaliteit en slagkracht van provincies op het gebied van toezicht en handhaving.		

2.7. Coördinatie Klimaatakkoord

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Opleveren advies en ontwikkelen voorstellen hoe om te gaan met (knelpunten) in de uitvoering van het Klimaatakkoord. Daarbij blijvend in gesprek over voldoende uitvoeringslasten.		
2. Opleveren plan voor data en monitoring voortgang Klimaatakkoord.		
3. Voorbereiden van klimaattafels en organiseren kennisdeling tussen vakcommissies.		
4. Signaleren, adviseren en standpunt bepalen in AAC en BAC en uitvoeren belangbehartiging via consultaties, position papers, webinars etc.		
5. Kennis vergaren en delen rondom innovaties als waterstof, geothermie en kernenergie.		
6. Organiseren van afgestemde lobby en communicatie-activiteiten met provincies.		

2.8. 6000 Megawatt op land

Output 2022	Inhoud	Geld
1. De monitor Wind op Land stopt. Maar de opgave is nog niet gehaald en om die reden verplaatst een deel van de werkzaamheden zich naar de afspraken uit de regionale energiestrategieën (RES'en).		
2. Bijdragen aan het kennisnetwerk Shine en Blow middels een financiële bijdrage aan RVO voor de hiervoor geleverde ondersteuning.		

2.9. Regionale Energie Strategie 1.0

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Bijdragen aan het halen van de ambities om via de regionale energiestrategieën (RES'en) 35 terrawattuur (TWh) grootschalige elektriciteitsproductie op land in 2030 te realiseren door deel te nemen in het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES) en als belangenbehartiger knelpunten en kansen inbrengen namens de		

Output 2022	Inhoud	Geld
provincies in het Interbestuurlijk Managementteam en het Opdrachtgevend Beraad.		
2. Agenderen casuïstiek bij betrokken ministeries en koepels, gericht op invulling afspraak uit RES'en.		
3. Adviseren over de landschappelijke kwaliteit, gezondheidseffecten, programmering energie infrastructuur en ruimtelijke verankering en vertaling van de RES 1.0 in het ruimtelijk instrumentarium en organiseert hierover de kennisdeling.		

2.10. Monitoring RES

Output 2022	Inhoud	Geld
Gezien de ambities en eerste appreciatie van Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is Route35 niet meer opportuun. Wel wordt monitoring van RES'en opgetuigd. De capaciteit verschuift dus, maar blijft noodzaak. Samen met partners opzetten van monitoring RES en deze begeleiden:		
1. faciliteren en organiseren platform voor kennisuitwisseling middels werkgroepen over RES'en en adviezen opstellen voor de provincies om de 35 TWh op land te realiseren;		
2. analyseren RES-monitor en provincies adviseren omtrent de opgave.		

2.11. Industrie en bedrijventerreinen

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Bijdragen leveren aan en provincies adviseren over de invulling van een nationaal waterstof programma.		
2. Ondersteunen en adviseren provincies bij uitvoering van de clusters energiestrategie (CES'en) en relatie met zesde cluster en daarbij zorgen dat CES-kaders aansluiten bij provinciale wensen/behoefte.		
3. Bijdragen leveren aan en provincies adviseren over de PIDI/MIEK richting het jaarlijks beslismoment investeringen energie-infrastructuur (in eerste instantie gericht op industrie).		
4. Organiseren afstemming omtrent offshore windparken over aanlandlocaties en transport op land van energie.		
5. Behartigen belangen als bevoegd gezag omtrent CO2-heffing en volgt de uitwerking van de normering van de CO2.		

2.12. Warmtetransitie

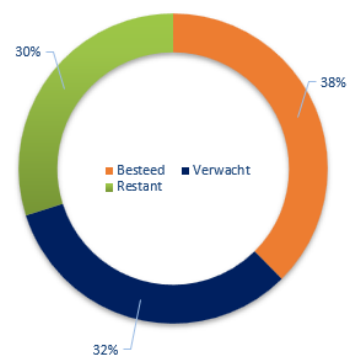
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Als belangenbehartiger standpunten inbrengen bij de totstandkoming van de warmtewet en de betaalbaarheid van de warmte/energietransitie.		
2. Organiseren platform voor kennisuitwisseling warmte voor o.a. nieuwe ontwikkelingen en botsproeven samen met VNG, UvW en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).		
3. IPO is in rol van opdrachtgever namens provincies vertegenwoordigd in programma aardgasvrije wijken en faciliteert kennisuitwisseling tussen provincies en tussen provincies en gemeenten.		
4. Volgen ontwikkelingen biobrandstoffen en deze ontsluiten voor provincies.		

2.13. Energie-infrastructuur

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Opleveren advies en strategie voor de aanpak van netinfrastructuur passend bij de rol provincies en de REIS (regionale energie-infrastructuur) samen met provincies en andere partners verder uitwerken.		
2. Samen met partners en provincies een interbestuurlijk integraal programma ontwikkelen, zodat er duidelijke afspraken gemaakt worden omtrent programmeren van netinfrastructuur.		
3. Bijdrage leveren aan de uitvoering van het landelijk Programma Energie Hoofdstructuur en daar de belangen behartigen van de provincies. Daarnaast adviseren en kennis delen omtrent input op wetgeving, zoals de energiewet.		
4. Organiseren kennisdeling naar regionale programma's en governance omtrent energie-infrastructuur.		
5. Als belangenbehartiger standpunten inbrengen ten behoeve van de beleidsvisie marktordering van het Rijk over o.a. rolverdeling van overheden, netbeheerder en bedrijfsleven op het gebied van elektriciteit, warmte, waterstof en biomassa.		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
2.1 Gezonde leefomgeving	81	0	81	0	25	28	29
2.2 Circulaire Economie	122	0	122	55	37	29	-0
2.3 Klimaat en Energie	25	0	25	5	0	0	20
2.4 Omgevingsveiligheid	0	0	0	0	0	0	0
2.5 VTH-stelsel en Omgevingswet	101	0	101	6	19	9	68
2.6 Abonnementen/Kennisdeling/Intern	21	0	21	0	0	21	0
2.7 Coördinatie Klimaatakkoord	0	0	0	0	0	0	0
2.8 6000 mw op land	41	0	41	0	0	41	0
2.9 Regionale Energie Strategie 1.0	0	0	0	0	0	0	0
2.10 Monitoring RES	0	0	0	0	0	0	0
2.11 Industrie en bedrijventerreinen	0	0	0	0	0	0	0
2.12 Warmtetransitie	0	0	0	0	0	0	0
2.13 Energie-infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	391	0	391	66	81	127	117

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

3. Vitaal platteland

3.1. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Organiseren en ondersteunen van het proces dat leidt tot een gedragen Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP), dat ruimte biedt voor provinciale invulling beleid en uitvoering. IPO participeert actief in het totstandkomingsproces van het GLB-NSP door mee te schrijven aan dit plan en procesgeld ter beschikking te stellen en geeft hiermee invulling aan mede-opdrachtgeverschap.		
2. Bewaken voortgang van de bestuurlijke afspraken over de transitieperiode.		
3. Als belangenbehartiger inzetten op werkbaarheid uitvoeringsregels met specifiek aandacht voor provinciale rol met gebruikmaking van ervaringen uit provincies. IPO bereidt bestuurlijke standpuntbepaling voor ten aanzien van de te maken bestuurlijke afspraken.		
4. Ondersteunen proces van de implementatie van het GLP-NSP in de provincies, en de voorbereiding van het gezamenlijk programmeren vanaf 2023, door het organiseren van het netwerk van provinciale betrokkenen.		

3.2. Duurzame Landbouw

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Behartigen belangen bij realisatie landbouwvisie van LNV en afstemmen beleidsontwikkelingen met andere beleidsopgaven zoals stikstof, de realisatie van een gunstige staat van instandhouding natuur en de opgaven uit Klimaatakkoord.		
2. De verwachting is dat het Kabinet nog in 2021 zal besluiten om te werken aan de totstandkoming van een landbouwakkoord en dat provincies gevraagd worden om hierin te participeren. In dat geval wordt een nader besluit voorgelegd over de mogelijke rol van IPO bij de totstandkoming.		
3. Organiseren kennisuitwisseling tussen provincies op het vlak van verduurzaming van de landbouw. Hierbij ligt een belangrijke agendazettende rol bij de provinciale deskundigen.		

Toelichting

1. Belangenbehartiging realisatie landbouwvisie

Door onduidelijkheid vanuit het Rijk (slechte ontvangst Kamerbrief perspectief landbouw en vertraging van vervolgbrief) kost realisatie landbouwvisie meer tijd dan verwacht.

2. Totstandkoming landbouwakkoord

Het toekomstperspectief voor de landbouw staat nadrukkelijk op de agenda. In het kader van de Rol in de Ruimte, de grote transitie in het landelijke gebied, het Nationale Programma Landelijk Gebied en de provinciale propositie op landelijk gebied en stikstof is het toekomstperspectief voor de landbouw een centraal thema, dat nauw aansluit op de provinciale regierol in het landelijke gebied. De BAC VP heeft om die reden uitgesproken een nadere uitwerking op dit thema noodzakelijk te achten. In 2022 zal hiertoe de reguliere inzet in de IPO-begroting en een deel van de inzet van de IPSN-begroting (dat gekoppeld is aan landbouw) worden aangesproken.

3.3. Klimaatakkoord landbouwgebruik

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Voorbereiden afronding bestuurlijke afspraken, voor zover nog niet vervat in het klimaatakkoord over o.a. regelgeving, instrumenten, middelen en provinciale rol met betrekking tot bossenstrategie, natuur en de structurele aanpak van het veenweidedossier. Inhoudelijke inbreng op deze dossiers wordt door provincies zelf geleverd.		
2. Signaleren, adviseren en voorbereiden standpuntbepaling over de activiteiten waar in het klimaatakkoord ook een trekkende of regierol voor provincies is benoemd (met name veenweide en natuurbeleid/bomen, bos en natuur) en bevorderen dat deze ook in samenhang met andere beleidsopgaven wordt opgepakt.		

3.4. Programma Natuur

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Zorgdragen voor afstemming met en integratie van natuurherstelmaatregelen met de structurele aanpak stikstof. Onderdeel hiervan is de coördinatie van producten die noodzakelijk zijn voor natuur in relatie tot het stikstofdossier. Voor deze inzet is aanvullende inzet randvoorwaardelijk. Aanvullende versterking is meegenomen bij beleidsopgave 3.9.		
2. Voorbereiden van het gezamenlijke proces voor de totstandkoming van bestuurlijke afspraken die gericht zijn op de uitwerking van de tweede fase van het programma natuur, voor de periode 2023 tot 2030.		
3. Samen met het Rijk en partners uit relevante sectoren opstellen van een groei-agenda natuurinclusief met die partijen die het verschil willen maken en hierop al energie zetten (meevaren op de boegolf van bijvoorbeeld Bouwend Nederland), die kansen benoemt en benut én kaders meegeeft aan de andere maatschappelijke opgaven op het gebied van landbouw, energie, wonen en klimaat.		
4. Samen met LNV en relevante partners organiseren van een vierde Natuurtop in 2022, op basis van de opgaven van het Programma Natuur.		

Toelichting

De Agenda Natuurinclusief, aangekondigd als onderdeel van Programma Natuur, is in ontwikkeling. De 1.0-versie is op de Natuurtop van 17 juni 2022 op de Floriade gepresenteerd. Op dit moment zijn er nog geen structurele middelen beschikbaar voor het thema natuurinclusief. Consequenties voor inzet vanuit IPO voor de verdere uitrol en doorontwikkeling van de agenda ná presentatie op de Natuurtop zijn nog niet inzichtelijk. Met het Rijk is afgesproken dat er wordt gewerkt aan een 2.0-versie, inclusief financieringsvoorstel. Over de capaciteitsinzet voor de uitwerking van deze 2.0-versie wordt eind 2022 een nader besluit genomen, waarbij duidelijk is dat nadrukkelijker naar eigen inzet van provincies wordt gekeken.

3.5. Natuurwetgeving

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk op deze wettelijke provinciale taak en o.a. inzetten op beleidsneutraliteit implementatie natuur in omgevingswet.		
2. Provincies en Rijk adviseren over beleidsontwikkelingen over stijgende faunaschades (medio 2022) en gezamenlijke aanpak ontheffingverlening Wet Natuurbescherming/Omgevingswet, onder meer ten aanzien van windturbineprojecten.		
3. Toetsen gedragscodes op de provinciale uitvoeringservaring.		

3.6. Faunabeheer

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Gezamenlijk wolvenplan dat geactualiseerd blijft op basis van recente ontwikkelingen wolvendossier.		
2. Adviseren en ontwikkelen innovatief faunabeleid en zorgen voor standpuntbepaling die leidt tot minder kosten voor provincies voor faunaschade.		
3. Afstemmen lijst met invasieve soorten (waarvoor provincies verantwoordelijkheid dragen) met provincies om haalbaarheid en uitvoerbaarheid te kunnen toetsen.		

Toelichting

Bij de opstelling van de begroting was nog niet in beeld dat als output 'afstemming LNV over voornemen sluiten jacht op wildsoorten, met oog op consequenties provincies' onderdeel van de begroting zou zijn.

LNV heeft te maken met aangenomen motie om jacht op wildsoorten haas en konijn te sluiten. Gezien staat van instandhouding betreffende soorten ziet LNV geen ruimte om motie niet uit te voeren. Probleem is dat LNV te weinig expertise in huis heeft om consequenties voor provincies voldoende te overzien en proces van afstemming zeer laat heeft gestart. Dat laat onverlet dat de financiële consequenties voor provincies fors kunnen worden. Hoewel nog niet in beeld gebracht (impactanalyse is verantwoordelijkheid LNV) is de verwachting dat dat in de tientallen miljoenen zal lopen.

3.7. Natuurbeleid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Provinciale belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk en hierover afstemmen via werkgroepen met de provincies.		
2. Opleveren jaarlijkse voortgangsrapportage natuur. Dit betreft een rapportage voor Provinciale Staten over de voortgang van de afspraken in het natuurpact.		
3. Afstemmen nieuwe beleidsontwikkelingen met provincies.		
4. In 2022 vindt volgens de afgesproken frequentie de volgende Natuurtop plaats. Zie ook 3.4 Programma Natuur.		

3.8. Natura 2000 en EU-Biodiversiteit

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Als belangenbehartiger van provincies input inbrengen in EU-besluitvorming biodiversiteit. EU-kaders zijn van grote impact op provinciale beleidsinvulling.		
2. Inbreng leveren in nieuwe beleidsstukken, waaronder het strategische plan Natura2000 (N2000) en het beleidskader doelwijziging, wordt mede beleid bepaald over N2000 en doelbereik.		
3. Organiseren gezamenlijke processen ter afstemming en vaststelling van de beleidsstukken voortkomende uit de actualisatie van doelensysteem N2000.		
4. Faciliteren kennisuitwisseling over voortgang en voert regie op verbetering van de afstemming van de provincies met andere voortouwnemers van N2000-beheerplannen.		
5. Voor LNV het aanspreekpunt zijn voor de afstemming rondom N2000-issues.		
6. Faciliteren en initiëren pilots tot het opstellen van natuurdoelanalyses.		
7. Op gebied van monitoring wordt centraal invulling gegeven aan verantwoording waar alle provincies baat bij hebben.		

Toelichting

1. Inbreng EU-kaders

LNV heeft met provincies afgesproken dat zij als gezamenlijk partner optrekken in het EU-biodiversiteitsdossier. Naast de directe inbreng in de EU-kaders vraagt LNV de provincies ook deel te nemen aan de inzet in het internationale biodiversiteitsbeleid (CBD). De gevraagde capaciteitsinzet blijkt door uitval van capaciteit en beperkte provinciale capaciteit lastig te leveren. Om die reden

zullen we najaar 2022 in overleg met de AAC bezien welke inzet, wenselijk en haalbaar is. Hierover zullen nadere afspraken met het Rijk noodzakelijk zijn.

2. Nieuwe beleidsbeslissingen

Door recente ontwikkelingen staat het interbestuurlijke proces van de Actualisatie van het N2000 doelensysteem onder druk door het voornemen van LNV om af te stappen van de bottom up benadering waarbij gezamenlijk de noodzakelijke VHR doelen worden vastgesteld naar het top down opleggen van de VHR doelen, door deze opgave onder te brengen in het NPLG. Via een interventie van de provincies wordt dit onderwerp binnenkort weer op de bestuurlijke tafel besproken.

4. Faciliteren kennisuitwisseling

Hieraan is gedeeltelijk invulling gegeven door het oprichten van een IPO-werkgroep Natura 2000. Door de druk op de dossiers Natuurdoelanalyses en de Actualisatie van het Natura 2000-doelensysteem is het onderwerp N2000-beheerplannen minder onder de aandacht. Het Ministerie zet meer druk op provincies om hierop wel informatie te leveren.

3.9. Stikstof (IPSN)

Output 2022	Inhoud	Geld
<p>Het IPSN programmaplan, vastgesteld door het MT van de IPO vereniging op 21 maart 2022 en door de Bestuurlijke Commissie Stikstof op 19 mei 2022, bevat een verdere invulling van het besluit dat in juli 2021 door het IPO Bestuur werd genomen om de ambtelijke organisatie door te ontwikkelen naar een interprovinciale programmaorganisatie stikstof en natuur. In 2022 is gestart met de implementatie van dit programmaplan geïmplementeerd, waarbij de organisatie is ingericht naar vier programmalijnen die bijdragen aan het hoofddoel van IPSN: "Provincies zijn beter in staat om aan hun integrale opgave voor stikstofreductie en natuurverbetering te voldoen, de hiervoor benodigde beleidskeuzes te maken, maatregelen uit te voeren en hier duidelijke (samenwerkings)-afspraken over te maken met het Rijk".</p> <p>De vier programmalijnen betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsbeleid VTH en ondersteunend instrumentarium • Beleidsontwikkeling gebiedsgerichte aanpak • Strategie en visie landelijk gebied • Ondersteunen (inter)bestuurlijke besluitvorming 		

Toelichting

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en landelijke regieorganisatie (RTLG)

De komst van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de bijbehorende regieorganisatie (RTLG) leiden tot aanvullende inzet van IPSN en daarmee extra kosten, hetgeen nog niet werd voorzien tijdens het bestuursbesluit in juli 2021. De extra inzet voor 2022 wordt opgevangen binnen de begroting 2022. Bij de Voorjaarsnota 2023 wordt ingevuld hoeveel extra kosten daadwerkelijk gemaakt worden door IPSN in 2023 vanwege deze benodigde aanvullende inzet voor NPLG en RTLG. Op initiatief van IPO heeft het ministerie van LNV in de VJN van het Rijk een eerste reservering voor uitvoeringskosten voor provincies opgenomen. Deze reservering voor uitvoeringskosten loopt vooruit op de uitkomsten van een te starten artikel 2 onderzoek (Financiële-verhoudingswet) naar compenseerbare kosten die samenhangen met NPLG / RTLG. De genoemde

aanvullende inzet voor IPO die gerelateerd is aan NPLG en RTLG zal gedekt moeten worden uit deze bijdrage.

AERIUS 2022

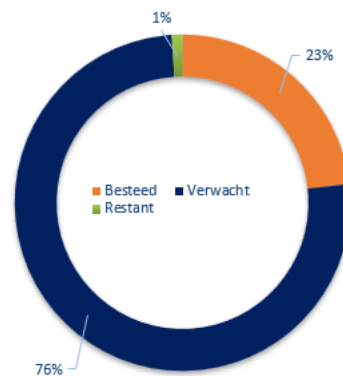
Inzet voor AERIUS: In de BC Stikstof van 17 maart 2022 is besloten het resterend saldo van IPSN over het jaar 2021 te reserveren voor kosten kwaliteitsverbeteringen in 2022 voor AERIUS.

AERIUS 2023-2026

De afgelopen jaren waren provincies medeopdrachtgever voor de opdracht aan het RIVM voor het beheer en de ontwikkeling van het AERIUS instrumentarium. Met vaststelling van het interbestuurlijke Meerjarenprogramma AERIUS door de BC in mei is ervoor gekozen om vanaf 2023 deze rol te beëindigen en is gekozen voor de rol van zgn. key-user. Omtrent de consequenties van deze nieuwe rol als key-user voor de financiële bijdrage van provincies moet nog (inter)bestuurlijke besluitvorming in het najaar 2022 plaatsvinden. Dan is op basis van de door het RIVM uitgebrachte offerte ook meer inzicht in de precieze omvang van de totale kosten en in welke mate aanvullende financiering bovenop de door BIJ12 begrootte 1.637.000 euro exclusief btw noodzakelijk is. De uitkomst hiervan zal zo nodig worden meegenomen in de voorjaarsnota 2023.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
3.1 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	30	0	30	0	0	0	30
3.2 Duurzame Landbouw	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Klimaatakkoord Landbouwgebruik	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Programma Natuur	105	0	105	0	105	0	-0
3.5 Natuurwetgeving	0	0	0	0	0	0	0
3.6 Faunabeheer	0	0	0	0	0	0	0
3.7 Natuurbeleid	11	0	11	8	0	0	3
3.8 Natura 2000 en EU-Biodiversiteit	26	0	26	0	0	13	13
3.9 Stikstof	6.712	0	6.712	1.029	456	5.201	25
Totaal	6.884	0	6.884	1.037	562	5.214	71

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

4. Mobiliteit

4.1. Duurzame Mobiliteit

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Invulling geven aan de realisatie van de afspraken Klimaatakkoord via: <ul style="list-style-type: none"> ○ adviseren/rapporteren via het bestuurlijk Stand van zaken Uitvoering Klimaatakkoord Mobiliteit (SUM); ○ het doorontwikkelen van de monitor SUM inclusief bestuurlijk ambassadeurschap; ○ realiseren van integratie van laadinfra en waterstof infra via de provinciale regierol Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL)/Regionale Agenda Laadinfrastructuur (RAL); ○ de integratie van de actieagenda duurzaam Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) in de nationale agenda's Klimaat neutrale en Circulaire Infrastructuur en Schoon en Emissieloos Bouwen; ○ regie, coördinatie en support op de voortgang/realisatie van de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) - gebiedsopgave 3.0 -. 	●	●
2. Lessen uit de coronapandemie analyseren en vertalen naar ambities van de bestuurlijke agenda mobiliteit in het algemeen en werkgeversaanpak in het bijzonder: zakelijk reizen op duurzame manier via o.a. Coalitie Anders Reizen.	●	●
3. Inzet van provincies vanuit Klimaatakkoord verbinden met de Europese Green Deal en het op te stellen Europese programma 'Duurzame en Slimme Mobiliteit'.	●	●
4. Realiseren van een nationale aanpak Betalen naar Gebruik conform IPO-redeneerlijn en provinciale doelen uit het Klimaatakkoord	●	●

Toelichting

1. Realiseren afspraken Klimaatakkoord

Mede als gevolg van een personeelwisseling ligt het accent van de bestedingen in het najaar 2022. De samenwerking met het Ministerie van IenW op het gebied van KCI, SEB en RMP's intensificeert maar verloopt langzamer dan voorzien.

4. Betalen naar Gebruik

De uitwerking van Betalen naar Gebruik lijkt vooralsnog niet conform de redeneerlijn van de gezamenlijke provincies te worden uitgewerkt. Belangenbehartiging en lobby worden blijvend ingezet om nationale aanpak bij te sturen, zodat 'opening' voor differentiatie mogelijk blijft. De inzet op belangenbehartiging en lobby gaat in samenhang met provinciale financiële verhoudingen (zie 7.4).

4.2. Openbaar vervoer

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Lessen uit coronapandemie op OV-gebruik analyseren en vertalen naar de OV-ambities.		
2. Zeker stellen van de bestuurlijke afspraken via NOVB ten aanzien van beschikbaarheidsvergoeding (of andere afspraak) met het Rijk, ten aanzien van aanbestedingskalender, sociale veiligheid, toegankelijkheid en Mobility-as-a-Service (MaaS).		
3. Uitwerken TBOV 2040 met ontwikkelagenda, onderzoeksprogramma 2021 en doorontwikkelen als programma met aandacht voor knooppunten, standpuntbepaling ten aanzien van vervoersarmoede en agenderen omvorming mobiliteitsaanbod in dunbevolkte(re) regio's.		
4. Maken (aanvullende) bestuurlijke afspraken afsprakenkader werken voor derden.		
5. Standpunt bepalen op meerdere (in)formele consultaties op wetgevingstrajecten en nieuw beleid vanuit de rijksoverheid, invloed uitoefenen op Hoofdrailnet-concessie vanaf 2025 en realiseren innovatie aanpak exploitatiekosten Fietsparkeren bij stations.		

Toelichting

2. NOVB

Nu er geen afspraken gemaakt zijn met IenW over een vangnetconstructie zal er afschaling van het OV in de regio plaatsvinden. De mate waarin hangt af van de reserves die provincies inzetten. De ondertekening van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid staat op de tocht, omdat heldere afspraken over financiële bijdragen vanuit het Rijk ontbreken.

5. Standpuntbepaling wetgevingstrajecten

De consultatie van de HRN-concessie is in een vergevorderd stadium. Het Rijk heeft gekozen voor een zuivere vervoersconcessie, waardoor diensten (zoals fietsparkeren) er niet onder vallen en worden overgeheveld naar de Stationsagenda. Door de nieuwe afspraken die dit vereist, is provinciale inbreng nodig. In de IPO-begroting 2023 is hier geen rekening mee gehouden. Dit vereist aanpassing en een extra output voor 2023.

4.3. Verkeersveiligheid

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitvoeren Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) en Startakkoord SPV, inclusief opstellen financiering strategie.		
2. Afstemmen, afronden en uitvoeren regionale uitvoeringsprogramma's SPV.		
3. Opstellen en uitwerken van de investeringsimpuls SPV (2e tranche).		

Output 2022	Inhoud	Geld
4. Standpunt bepalen over inzet innovatiemiddelen SPV.		
5. Het toelatingskader Licht Elektrische Voertuigen (LEV-Kader) en het RVV 1990.		
6. Bijdragen aan implementatie en uitvoering richtlijn betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur (Road Infrastructure Safety Management, hierna: RISM II).		

Toelichting

1. en 4. SPV

Het opstellen van een financiering strategie loopt vertraging op, omdat de overige partners binnen het SPV hebben aangegeven hier geen prioriteit aan te willen geven. Dit onderwerp zal nogmaals onder de aandacht worden gebracht bij de evaluatie van het Startakkoord. Ook deze evaluatie zal later dan afgesproken plaatsvinden, namelijk in 2023. De regeling innovatie-middelen SPV loopt vertraging op vanwege prioritering op de investeringsimpuls SPV. De toegezegde middelen vanuit het Rijk (€ 50 mln. cofinanciering) blijven hier wel voor gereserveerd.

4.4. Fiets

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Standpunt bepalen en inzetten op de realisatie Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF).		
2. Uitvoeren Bestuursakkoord Fietsparkeren: rollen, verantwoordelijkheden en financiën formaliseren in het addendum op het bestuursakkoord.		
3. Provinciale inbreng zeker stellen in de 'Normen fietsparkeren bij nieuwe ontwikkelingen'.		
4. Realiseren ambities Tour de Force (TdF).		

Toelichting

2. Bestuursakkoord Fietsparkeren

Er is een impasse op de inhoud (rollen/verantwoordelijkheden) ten aanzien van het Bestuursakkoord. Vooralsnog heeft dit geen (financiële) gevolgen voor provincies. Door middel van bemiddeling, via lenW, wordt getracht uit de impasse te komen (zie ook toelichting 5 bij 4.2 OV).

3. Normen fietsparkeren

lenW heeft een aanzet gemaakt voor een aanpak 'normen fietsparkeren bij nieuwe ontwikkelingen'. Vooralsnog komt dit nog niet van de grond. Het lijkt erop dat lenW hier in Q3/Q4 in samenwerking met IPO verder aan gaat werken.

4.5. Kennisplatform Verkeer en Vervoer

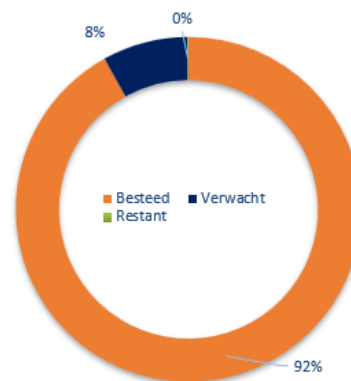
Output 2022	Inhoud	Geld
Het KpVV-programma levert een bijdrage aan kennisontwikkeling in aanvulling op de prioritaire ambities van het programma Mobiliteit. Het IPO vult het opdrachtgeverschap namens de gezamenlijke provincies zo in, dat het programma goed aansluit op de prioriteiten van de provincies.		

4.6. Goederenvervoer & Logistiek

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Standpunt bepalen, belangen behartigen en stimuleren van (de verduurzaming van) modal shift van weg naar water en spoor.		
2. Verduurzamen goederenvervoer en logistiek (o.a. binnenvaart, wegtransport, clean energy hubs).		
3. Inbrengen provinciaal standpunt in het plan van aanpak ten aanzien van vrachtwagenheffing.		
4. Standpunt bepalen en belangen behartigen ten aanzien van 'ruimtelijke sturing logistiek' (verdozing/verlooding).		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
4.1 Duurzame Mobiliteit	171	0	171	2	0	169	-0
4.2 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0
4.3 Verkeersveiligheid	0	0	0	0	0	0	0
4.4 Fiets	151	0	151	86	67	0	-3
4.5 Kennisplatform Verkeer en Vervoer	1.800	0	1.800	0	1.800	0	0
4.6 Goederenvervoer & Logistiek	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	2.122	0	2.122	89	1.867	169	-3

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

5. Regionale economie

5.1. Stimuleren innovatief en breed MKB

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Betrekken van regionale clusters MKB bij alle thema's uit de dynamische uitvoeringsagenda Herstel Regionale Economie (HRE).		
2. Ondersteunen (breed) MKB in circulaire bedrijfsvoering door gezamenlijke programmering met Rijk en andere partners gebaseerd op IPO-krachtenkaart en 12 provinciale kansenkaarten.		
3. Organiseren kennisdeling over knelpunten en risico's van digitalisering van het MKB. Thema's: sleuteltechnologieën, connectiviteit, data-economie en human capital-vraagstukken.		
4. In samenspraak met het ministerie van EZK herijken van de inzet in KIC-convenant en kennis- en innovatieagenda's (KIA's).		

5.2. Regionale Arbeidsmarkt/Human Capital

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitwerken van afspraken met het Rijk en VNG om (gezamenlijk) in te zetten op programma's die de doorstroming van onderwijs naar arbeidsmarkt verbeteren inclusief experimenteerruimte.		
2. Kennisdeling en belangenbehartiging bij het Rijk om in deze programma's afspraken te maken over voor banen van de toekomst.		

5.3. Circulaire economie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Invoeren in regio van de ontwikkelpaden (handreikingen) 'Circulair inkopen en aanbesteden', 'circulair bestendigen omgevingsvisie en VTH-uitvoeringspraktijk' en 'monitoring'.		
2. Appèl op inzet van het Rijk op de Krachtenkaart Circulaire Economie (CE).		
3. Inzet van IPO Krachtenkaart en Kansenkaarten om met Rijk, medeoverheden en regionale partners tot een integraal hoofdstuk Regio in het landelijk Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie (UP CE) te komen.		
4. Met VNG, UvW en I&W realiseren van een aanpak in structuur en proces op circulair en duurzaam opdrachtgeverschap/circulair inkopen en aanbesteden.		

Toelichting

1. Invoeren ontwikkelpaden

De programmagelden zijn nog niet verplicht of besteed. De voorbereidingen voor besteding lopen en we verwachten hiervoor nog in 2022 verplichtingen aan te gaan en bestedingen te doen. Over de resultaten zullen we, in combinatie met de inhoudelijke resultaten, rapporteren bij de jaarrekening 2022.

5.4. Europees regionaal beleid

Output 2022	Inhoud	Geld
IPO/HNP zetten zich in om:		
1. de nieuwe generatie financiële instrumenten uit de structuurfondsen in de regio te laten landen en aansluiten bij de regionale opgaven (realiseren van een online EU-fondsenwijzer 2021-2027);		
2. met het Rijk te komen tot een integrale aanpak op de nieuwe generatie fondsen Recovery and Resilience Facility (RRF), Brexit Adjustment Reserve (BAR) en Just Transition Fund (JTF);		
3. samen met de VNG werk te maken van het nationale herstelplan en dit te laten aansluiten bij ons kabinetsaanbod 'Krachtig en Groen herstel' en de relatie met het EU-coronaherstelfonds (NextGenerationEU).		

Toelichting

2. Integrale aanpak nieuwe generatie fondsen

De BAR is een nationale regeling die ook zo wordt uitgevoerd en daarmee geen ruimte biedt voor regionale regie/invulling. De middelen uit de BAR worden nu verdeeld middels een aantal regelingen, uitgevoerd door de RVO. JTF gelden zijn reeds verdeeld. Hiermee vervalt voor die onderdelen van de opgave de mogelijkheid om met het Rijk tot een integrale aanpak te komen. Aan deze opgave wordt derhalve verder geen invulling meer gegeven.

3. Nationaal Herstelplan

De middelen uit het Recovery and Resilience Facility zijn onderdeel geworden van het regeerakkoord van Rutte IV. Dit betekent dat het uiteindelijke Herstel- en Veerkrachtplan bestaat uit reeds lopende herstelmaatregelen en /of maatregelen die met middelen zijn opgenomen in het regeerakkoord.

5.5. Taskforce HRE en samenwerkingsagenda

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Met Rijk (EZK en BZK), VNG, ROM's en MKB uitvoeren van de gezamenlijk dynamische uitvoeringsagenda. Centraal staat het duurzaam herstellen van de economie door het versterken van het verdienvermogen van de regio's.		
2. Uitwerken van afspraken met partner die per thema zijn gemaakt: <ul style="list-style-type: none">• Ontwikkelkracht en Innovatie, inclusief werkboek met investeringsprojecten. Het werkboek dient als basis voor de programmeringstafel waarbij (private) initiatiefnemers hun voorstellen kunnen verrijken door feedback van Rijk en provincies.		

Output 2022	Inhoud	Geld
<ul style="list-style-type: none"> • Innovatief en breed MKB, inclusief digitalisering en circulaire economie (zie 5.1 en 5.2). • Human Capital (zie 5.2). • Gebiedsontwikkeling (binnensteden, bedrijventerreinen, campussen). 		

5.6. Vrijtijdseconomie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Perspectief 2030 vertalen in een IPO-actieagenda. Provincies werken hierin samen met EZK en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC). De provinciale actiepunten zijn uitgewerkt in plannen van aanpak.		
2. Vrijtijdseconomie is integraal onderdeel van de dynamische uitvoeringsagenda HRE en wordt in de opgavetafels (breed) MKB, Human Capital en gebiedsontwikkeling integraal opgepakt.		
3. De actieagenda vakantieparken wordt door partijen uitgewerkt in plannen van aanpak. Actiepunten worden uitgevoerd.		
4. Er is een actief kennisnetwerk.		

Toelichting

2. Vrijtijdseconomie als onderdeel van dynamische uitvoeringsagenda HRE

Naar het zich nu laat aanzien zal deze opgave geen integraal onderdeel worden van de dynamische uitvoeringsagenda HRE (opgave Samenhangend Investeren). Het Perspectief 2030 en de herijkte actieagenda (zie output onder 1) vormen het uitgangspunt voor inzet vanuit de gezamenlijke provincies.

3. Actieagenda vakantieparken

De actieagenda vakantieparken loopt en wordt door partijen uitgewerkt. Een nieuwe beleidsontwikkeling daarbinnen is dat BZK tot bestuurlijke afspraken wil komen ten aanzien van de transformatie van vakantieparken naar woonwijken, als onderdeel van de, met provincies te sluiten, Woondeals. Dit kent daarmee een nadrukkelijke link met Wonen. (ROWW)

5.7. Ruimtelijke economie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Uitwerken van de afspraken met Rijk en VNG die in de opgavetafel gebiedsontwikkeling, als onderdeel van de dynamische uitvoeringsagenda, zijn gemaakt.		
2. Faciliteren, kennis delen en verbinden met andere programma's op het thema gebiedsontwikkeling in het bijzonder over (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen, binnensteden en kernen en campussen.		

Output 2022	Inhoud	Geld
3. Hernieuwd opstellen kennisagenda vanwege de coronacrisis, voor de opgave Retail (best practices).		

Toelichting

1. Uitwerken afspraken

De inzet bij de opgave ruimtelijke economie richt zich, conform het besluit van de BAC RE daarover op het invulling geven aan de bestuurlijke afspraken die in april gemaakt zijn ten aanzien van het traject GRIP op grote bedrijfsvestigingen (GRIP). GRIP richt zich op grote bedrijfsvestigingen en onder meer op het borgen van voldoende ruimte voor bedrijvigheid op de juiste plek voor de maakindustrie, onderzoek en innovatie, en logistiek. De afronding van het inventarisatie- en ruimtelijk clusteringsonderzoek vindt plaats in het derde kwartaal van 2022. Daarna overlegt het kabinet met de provincies over doorwerking in provinciaal beleid.

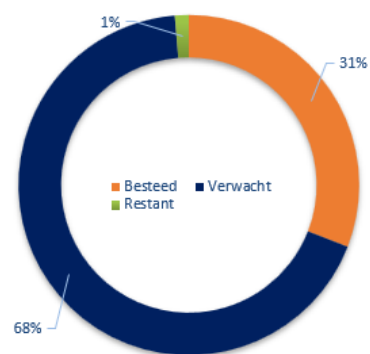
De kosten voor de coördinatie komt gedeeltelijk (€ 48.000) uit het personeelsbudget. Daarnaast is een bureau ingehuurd (€ 59.000) die naast een deel van de coördinatie de actielijnen uitwerkt die op basis van de gemaakte bestuurlijke afspraken onder de verantwoordelijkheid van de provincies vallen. Met deze lasten was in de IPO begroting geen rekening gehouden. Provincies hebben aan de minister voor ruimtelijke ontwikkeling toegezegd € 10.000 te reserveren voor deze uitwerking.

2. Ontwikkelen hernieuwd kennisopgave

De opgave om een hernieuwd kennisopgave te ontwikkelen voor de Retail vanwege de coronacrisis is, door de keuze van de BAC RE om zich hoofdzakelijke te concentreren op ruimte voor grote bedrijfsvestigingen en transitie van bedrijventerreinen, komen te vervallen.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
5.1 Stimuleren innovatief en breed MKB	0	0	0	0	0	0	0
5.2 Regionale Arbeidsmarkt/Human capit:	0	0	0	0	0	0	0
5.3 Circulaire Economie	101	0	101	0	0	100	1
5.4 Europees regionaal beleid	0	0	0	0	0	0	0
5.5 Taskforce HRE en samenwerkingsagen	30	0	30	0	0	30	0
5.6 Vrijtijdseconomie	0	0	0	0	0	0	0
5.7 Ruimtelijke economie	0	60	60	0	59	0	1
Totaal	132	60	192	0	59	130	3

x € 1.000

Toelichting

De toename van de begrote lasten zijn toegelicht bij beleidsopgaven 5.7 Ruimtelijke economie. De verdere uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

6. Cultuur en erfgoed

6.1. Toekomstperspectief Culturele Sector

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Inzetten op de rol van provincies waarbij conform de visie voor cultuur wordt ingezet op wettelijke verankering van de rol van provincies in het landelijk cultuurbeleid.		
2. Adviseren over het Rijkscultuurstelsel met aandacht voor de regionale component, werking subsidieregelingen en bereidt bestuurlijk overleggen voor o.a. corona-aanpak, stedelijke cultuurregio's en faciliteert standpuntbepaling.		
3. Inzetten op een proactieve en agenderende rol van het IPO.		
4. Inzetten op een actieve belangenbehartiging in bijvoorbeeld de actuele voorbereiding van het rijkscultuurbestel.		
5. Inzetten op het herstel van de culturele sector naar een 'nieuw normaal'.		

Toelichting

De provincies willen proactief en met elkaar onderzoeken wat voor provincies de belangrijkste verbeterpunten zijn, om deze te kunnen inbrengen in de visiebrief over de stelselherziening die de nieuwe staatssecretaris van OCW in 2022 naar de Tweede Kamer stuurt. Dit vraagt om een versnelling in de verdere uitwerking van de ambitie van de gezamenlijke provincies, zoals opgenomen in het door het IPO-bestuur vastgestelde Position Paper Cultuur. Doel van de "versnelde uitwerking" is een provinciale inbreng te formuleren ten behoeve van de belangenbehartiging rond de genoemde visiebrief geënt op de voorgestane de rol van de provincies in een veranderend cultuurstelsel. Hiertoe is Bureau Berenschot ingehuurd om aanvullende en versnelde inzet te leveren in de vorm van een advies, begroot op € 45.000 exclusief btw gedekt uit het "brede budget programmakosten" als opgenomen in de IPO-begroting 2022. De uitkomsten worden in het najaar verder uitgewerkt in een uitgangspuntennotitie voor en door de gezamenlijke provincies.

6.2. Behoud Erfgoed

Output 2022	Inhoud	Geld
1. De interprovinciale position paper erfgoed en het uitvoeringsprogramma zijn de leidraad voor de onderhandelingen met het Rijk over rol en middelen voor provincies; waaronder middelen voor de grote restauraties bij voorkeur via een gemeenschappelijk programma Rijk en provincies.		
2. Inzetten op versterking van de verbinding van erfgoed met ruimtelijke opgaven met een vervolg op de Erfgoed Deal (waaronder vrijkomende monumenten als kerken).		

Output 2022	Inhoud	Geld
3. Inzetten op voldoende middelen/rol van provincies in het nieuw op te stellen Rijkskader Erfgoed Telt.		
4. Borgen van de provinciale belangen in de nieuw vast te stellen bestuurlijke afspraken over restauraties en de uitvoeringsorganisatie met Rijk en VNG.		

Toelichting

Het IPO participeert actief in een aantal lijnen van erfgoed en hanteert daarvoor het Position paper erfgoed en het Uitvoeringsprogramma erfgoed (besluit IPO-bestuur op 11 februari 2021.). De noodzaak van actualisering van een vijftal bestuurlijke afspraken voor erfgoed in den breedte, vraagt om extra lobby inzet in het (bestuurlijk) overleg met OCW en VNG. Geconstateerd wordt dat deze inzet onverkort van belang blijft nu, ondanks het duiden van de problematiek bij het Rijk, er geen (financiële) aandacht wordt gegeven aan erfgoed in het regeerakkoord. Dit vraagt om:

1. blijvende inzet op de verbinding tussen erfgoed en andere opgaven;
2. (financiële) aandacht voor de restauratie van rijksmonumenten;
3. actualisering en bevestiging van de bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies;
4. voortzetting van de rijksinzet voor Erfgoed Telt in een nieuw beleidskader.

6.3. Cultuureducatie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Voor OCW aanspreekpunt zijn voor programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 en alleen een rol vervullen voor faciliteren kennisuitwisseling in 2022.		
2. In 2022 betrokken worden bij de herijking van bestuurlijke afspraken cultuur en onderwijs.		
3. Participeren in de opbouw van een nieuw Rijkskader voor cultuur waar cultuureducatie een onderdeel van is.		

6.4. Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Op basis van een convenant voor het bibliotheekstelsel samenwerken met netwerkpartners OCW, VNG, Koninklijke Bibliotheek, SPN en VOB, zodat bibliotheken beter in staat zijn om bij te dragen aan maatschappelijke opgaven en focus wordt gegeven aan de uitvoering van de Wet stelsel openbare bibliotheken.		
2. Partijen stemmen op basis van een netwerkagenda af en werken aan concrete acties om het convenant uit te voeren.		
3. Bij Rijk als stelselpartner aandacht claimen voor helderheid rollen en beleidsvrijheid provincies.		

Toelichting

Door de bestuurlijke afspraken die gemaakt moeten worden, moet er feitelijk meer tijd en aandacht komen voor dit onderwerp.

Financiën

Binnen dit programma zijn geen programmamiddelen geraamd in de begroting.

7. Kwaliteit Openbaar Bestuur

7.1. Consultaties en wetgevingstrajecten

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Wettelijke taken uitvoeren bij consultaties en wetgeving die zich in 2022 aandienen.		
2. Proactief signaleren en, desgewenst, lobbyen bij de Staten-Generaal.		

7.2. Provinciale rol in de ruimte

Output 2022	Inhoud	Geld
'Krachtig Groen Herstel' realiseren – mede in samenwerking met VNG en UvW, inclusief Gebiedsopgaven 3.0: de gebiedsgerichte aanpak.		

Toelichting

Het IPO-bestuur heeft in juni 2022 besloten een externe opdrachtnemer, i.c. AEF, de opdracht te geven om te onderzoeken wat er nodig is voor een slagvaardige en resultaatgerichte organisatie van de samenwerkende provincies. Voor de dekking van de lasten verhogen we het budget binnen deze beleidsopgave met € 60.000. Het advies van AEF wordt voor het einde van 2022 verwacht.

Het advies is tevens ter voorbereiding op de IPO-bestuurswissel na de Statenverkiezingen in 2023.

De samenwerking met de AV maakt onderdeel uit van het onderzoek.

7.3. Strategische kennisfunctie

Output 2022	Inhoud	Geld
Versterken van de interprovinciale kennisfunctie (o.a. COELO, strategische denktank, wetenschappelijke betrokkenheid).		

7.4. Financiële verhoudingen

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Samen met LNV een nieuwe governance Nationaal Groenfonds realiseren, gericht op het uittreden door de provincies.		
2. Onderzoek naar wenselijkheid bijzondere leerstoel financiële verhoudingen.		
3. Financiering en positieve financiële effecten herstel na Corona realiseren.		
4. Implementeren aanbevelingen beleidsdoorlichting BTW-compensatiefonds (2021) gericht op verbeterde werking van het fonds voor de provincies.		

Output 2022	Inhoud	Geld
5. Monitoren en daarbij beperken fiscale risico's verzelfstandiging Prorail.		
6. Lid begeleidingsgroep onderzoek naar uniforme methodiek bepaling rente stortplaatsen, waardoor elke provincie dezelfde berekeningsmethodiek hanteert.		
7. Structurele houdbaarheid financiële positie provincies		

Toelichting

Gezien de grote maatschappelijke opgaven en transitie in de fysieke omgeving, die tegelijk majeure investeringen en robuuste uitvoeringskracht van provincies vergen, is zekerheid verwerven over de structurele houdbaarheid van de financiële positie van provincies urgent en van groot belang. Vanwege het kabinetsvoornemen (bekend na vaststelling begroting IPO 2022) om met ingang van 2025 met behulp van een nieuwe financieringssysteem de provincies en gemeenten te willen bekostigen, is het IPO (in opdracht van het bestuur - december 2021) gestart met een proces dat moet bevorderen dat bij de realisatie van deze nieuwe systematiek zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen van de provincies voor deze structurele financiële houdbaarheid. Dit betreft een gezamenlijk project van financiën en mobiliteit (gelet op de passage in het coalitieakkoord rondom de MRB en Betalen Naar Gebruik).

Dit proces heeft in het eerste half jaar van 2022 relevante input opgeleverd van de provincies aan de Contourennota van BZK, dat op 11 juli 2022 aan de Tweede Kamer is gestuurd. De inhoud van de deze Contourennota levert echter nog geen zekerheid door het rijk op over een structurele financiële houdbaarheid. Daarom gaat het IPO verder met de verdere uitwerking in het tweede half jaar 2022 en daarna. Teneinde vroegtijdig een eigen visie op de nieuwe financieringssysteem, waaronder een nieuwe belastinggebied, neer te kunnen leggen is externe kennis en capaciteit ingeschakeld en worden aanvullende onderzoeken uitgevoerd. Deze stutting van het IPO-team is voor geheel 2022 noodzakelijk. De extra lasten kunnen niet opgevangen worden binnen het bestaande programmabudget. Daarom verhogen we het programmabudget met € 50.000.

7.5. Vitale vereniging

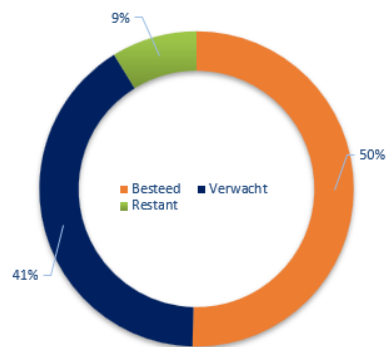
Output 2022		
1. Evenementen (waaronder jaarcongres, AV-bijeenkomsten).		
2. Netwerk-functie (waaronder versterken relatie met Staten, themabijeenkomsten).		

7.6. Europa

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Met HNP belangen behartigen op dossiers agrofood, klimaat en energie, herstel regionale economie, digitalisering, duurzame en gezonde leefomgeving, circulaire economie en mobiliteit én leveren bij EU-instellingen input gericht op behoud van positie, EU- budget en provinciaal en regionaal belang.		
2. Met HNP zorgdragen voor afstemming BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) met provincies.		
3. KED en HNP publiceren de wekelijkse Europese Ster en het KED beheert de online EU-fondsenwijzer 2021-2027 (initiatief HNP/IPO) en verleent juridisch advies inzake staatssteunvraagstukken.		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
7.1 Consultatie- en wetgevingstrajecten	21	0	21	0	0	0	21
7.2 Naar Krachtig Groen Herstel/Gebiedso	27	60	87	0	0	88	-1
7.3 Strategische kennisfunctie	125	0	125	11	0	30	84
7.4 Financiële verhoudingen	105	50	155	113	0	43	-1
7.5 Vitale vereniging	263	0	263	40	13	210	0
7.6 Europa	259	0	259	282	0	0	-23
Totaal	800	110	910	446	13	371	80

x € 1.000

Toelichting

De toename van de begrote lasten zijn toegelicht bij de beleidsopgaven 7.2 Naar Krachtig Groen Herstel en 7.4 Financiële verhoudingen.

De verdere uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

8. Werkgeverszaken

8.1. CAO

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Implementeren, monitoren en doorontwikkelen cao-afspraken.		
2. Ondersteunen Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie voor nieuwe cao.		

Toelichting

Na een intensief cocreatietraject hebben werkgevers en vakbonden op 24 juni 2022 een onderhandelaarsakkoord bereikt over de cao 2022-2023 (looptijd 1 januari 2022 t/m 31 december 2023). Sociale partners hebben de achterbanraadpleging opgestart en op 15 september 2022 stellen zij vast of dit op de vereiste meerderheid kan rekenen om te worden omgezet in een cao-akkoord. Daarna werken zij de cao-tekst verder uit en melden de cao aan bij MinSZW.

De kleur “oranje” wordt “groen” als sprake is van een cao-akkoord.

8.2. Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers

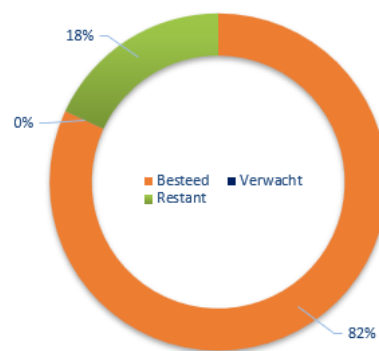
Output 2022	Inhoud	Geld
1. Belangen behartigen voor rechtspositie politiek ambtsdragers (provinciale sector).		
2. Bijdragen leveren aan consultatie wetgeving en beleid politiek ambtsdragers (met name voor pensioen).		
3. Voorbereiden aanbestedingen en contractbeheer (o.a. uitvoering APPA).		

8.3. Doorontwikkelen en borgen goed provinciaal en publiek werkgeverschap

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Lobbyen/belangen behartigen namens de samenwerkende provincies voor goed publiek werkgeverschap binnen en met zelfstandige publieke werkgevers (ZPW).		
2. Afstemmen met medeoverheden ter voorbereiding cao- en pensioenonderhandelingen en consultatie wetgeving.		
3. Consultatie wetgeving (wettelijke taak).		
4. Afstemmen met AAC Werkgeverszaken voor ontwikkeling provinciale organisaties en goed werkgeverschap.		
5. Borgen werking van en bemensing gezamenlijke inter- respectievelijk bovensectorale geschillenbeslechting.		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
8.1 CAO	274	0	274	116	77	0	80
8.2 Rechtspositie en integriteit politiek ar	0	0	0	0	0	0	0
8.3 Doorontwikkelen en borgen goed pro	63	0	63	57	25	0	-19
Totaal	336	0	336	173	102	0	61

x € 1.000

Toelichting

De uitputting van de budgetten loopt volgens planning.

9. Interprovinciale Digitale Agenda

9.1. Programmalijn Data

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Deelnemen namens provincies aan Uitvoeringsprogramma 2022 Interbestuurlijke Datastrategie.		
2. Lobbyen provincies ten aanzien van Europees Datapakket en implementatie daarvan bij provincies.		
3. Datagedreven werken in maatschappelijke opgaven provincies versterken, via: <ul style="list-style-type: none"> ○ field labs voor ontwikkeling 'evidence based beleid' en 'beleidsmonitoring' voor belangrijke maatschappelijke opgaven (onder andere energietransitie, klimaat, wonen, mobiliteit, stikstof); ○ ontwikkeling datavoorzieningen voor 'Gebiedsgericht werken 3.0'; ○ versterking samenwerking in data-ecosystemen (met kennisinstituten, marktpartijen en medeoverheden). 		
4. Inzetten van data-analyses ter vergroting van weerbaarheid/bestrijding van ondermijning.		
5. Doorontwikkelen data governance (processen/rollen voor sturing in de datafunctie) bij provincies.		
6. Coördineren inspanningen provincies voor implementatie van standaarden (o.a. BIM-Pro/GEO).		
7. Ontwikkelen interprovinciaal sensorregister/aansluiting provincies op landelijk algoritmeregister.		
8. Ontwikkelen nieuwe software voor geautomatiseerde verzameling werkgelegenheidsgegevens.		

Toelichting

4. Inzetten van data-analyses

Inzet van digitaal instrumentarium ter vergroting van weerbaarheid en bestrijding van ondermijning gebeurt in principe door afzonderlijke provincies. Gebleken is dat op dit moment geen inhoudelijke behoefte bestaat aan ontwikkeling van data-analyses in interprovinciaal verband.

8. Ontwikkelen nieuwe software

Aan de ontwikkeling van nieuwe software voor geautomatiseerde verzameling van werkgelegenheidsgegevens wordt gewerkt door een externe leverancier, in opdracht van de Bestuurlijke Adviescommissie Regionale Economie. In het Jaarplan IDA 2022 was voorzien dat vanuit het programma Interprovinciale Digitale Agenda specifieke expertise zou worden bijgeschakeld voor deze softwareontwikkeling. In de praktijk is dit nog niet aan de orde.

9.2. Programmalijn Dienstverlening

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Ontwikkelen van excellente digitale dienstverlening door provincies met aandacht voor de menselijke maat, conform de Interprovinciale Visie op e-Dienstverlening.		
2. Faciliteren van provincies bij de ontwikkeling van voorzieningen voor digitale participatie bij besluitvorming.		
3. Ontwikkelen van een modelaanpak voor Fase I van de aansluiting van provincies op het Europese 'Your Europe' portaal voor dienstverlening, conform de Europese Single Digital Gateway verordening.		
4. Ontwikkelen van een modelaanpak voor en ondersteuning van provincies bij implementatie van Nederlandse wetten en richtlijnen op het gebied van digitale dienstverlening (o.a. Wet digitale overheid, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, Wet elektronische publicaties).		

9.3. Programmalijn Bedrijfsvoering

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Collectief Europees aanbesteden namens de twaalf provincies, IPO en BIJ12 van grote aanbestedingstrajecten met een duidelijke business case.		
2. (Ondersteunen bij) inrichten van contractmanagement voor gezamenlijk aanbestede (raam)contracten.		
3. Implementeren Wet open overheid (Woo): coördineren van en ondersteunen bij uitvoering Woo door provincies conform interprovinciaal Meerjarenplan Woo.		
4. Ontwikkelen van interprovinciale samenwerking op het gebied van informatieveiligheid (cyber security), in goede aansluiting op en samenwerking met Rijk en medeoverheden.		
5. Ondersteunen van provincies bij benutting van mogelijkheden Office365.		

Toelichting

Inhoud

De gezamenlijke provincies zijn in het kader van de Interprovinciale Digitale Agenda gestart met een aantal gezamenlijke aanbestedingen. In de praktijk is gebleken dat meer tijd nodig was dan verwacht voor de inrichting van het daarvoor benodigde aanbestedingsproces en de uitvoering van de benodigde business case voor inrichting van een centrale inkoop- en contractmanagementfunctie bij BIJ12. Daarvoor is ook meer inhuur van externe expertise nodig geweest dan vooraf voorzien.

Geld

Ad 1/2:

Voor de onvoorziene extra inzet van externe expertise ten behoeve van gezamenlijke aanbestedingen en de inrichting een centrale inkoop- en contractmanagementfunctie bij BIJ12 zijn meer kosten gemaakt dan vooraf was voorzien. Hierdoor is het budget voor de programmalijn Bedrijfsvoering overschreden. Wij kunnen deze overschrijding opvangen binnen de andere programmalijnen.

Ad 3: Voor de proceskosten voor coördinatie van de invoering van de Wet open overheid (Woo) bij de provincies is in het tweede kwartaal van 2022 een subsidie verstrekt aan het IPO (in totaal € 937.500, bestemd voor projectkosten in de jaren 2022 t/m 2026). Bevoorschotting vindt plaats in vijf gelijke termijnen van € 187.500 in de jaren 2022 t/m 2026. Het restant van het in 2022 ontvangen voorschot dient beschikbaar te blijven t.b.v. de eindafrekening van de subsidie in 2026. Met deze inkomst was in de Begroting 2022 nog geen rekening gehouden

Ad 4: Voor de proceskosten voor de oprichting van het interprovinciaal Informatieknooppunt Cyber Security, waarmee de gezamenlijke provincies en de vereniging IPO/BIJ12 aansluiting krijgen op het landelijk dekkend stelsel voor cyber security, verstrekte het ministerie van BZK in 2022 een eenmalige subsidie van € 300.000. Met deze inkomst was in de Begroting 2022 nog geen rekening gehouden.

9.4. Innovatie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Ontwikkelen en opschalen van toepassing van Artificiële Intelligentie (AI) in de maatschappelijke opgaven van provincies, passend binnen kaders van wet- en regelgeving (o.a. Europees AI-pakket).		
2. (Coördineren (samen met VNG) van eerste jaar Dutch Societal Innovation Hub (Nederlandse innovatiehub op het gebied van publieke dienstverlening).		
3. Coördineren implementatie interprovinciale innovatiestrategie bij provincies.		
4. Evalueren interprovinciale Gids Ethiek en Digitale Transformatie.		
5. Aansluiten provincies op initiatief Geonovum voor 'Nationale Digital Twin van de Fysieke Leefomgeving'.		
6. Opstarten 'regionale morele autoriteit' op gebied van digitale innovatie.		

Toelichting

Ad 1:

De gezamenlijke provincies hebben via IPO in 2022 inbreng gedaan bij de totstandkoming van Europese wet- en regelgeving op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI). In het Jaarplan IDA 2022 was een concreet experiment met AI-toepassing bij provincies voorzien. Dit is in de praktijk nog niet van de grond gekomen.

Ad 5:

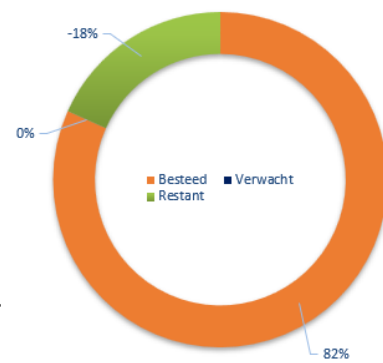
De gezamenlijke provincies nemen via het IPO-programma IDA deel aan het consortium dat een basisinfrastructuur voor Digital Twinning in de Fysieke Leefomgeving (DTFL) ontwikkeld. Met digital twins kunnen scenarioberekeningen worden gemaakt voor o.a. de grote transitie in de fysieke leefomgeving. Het consortium heeft in 2022 een investeringsvoorstel ingediend voor de ontwikkeling van deze basisinfrastructuur bij het Nationaal Groeifonds, maar dit voorstel is niet gehonoreerd. Er lopen inmiddels gesprekken met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) over vervolgstappen; deze gesprekken zijn nog niet afgerond.

9.5. Digivaardige organisatie

Output 2022	Inhoud	Geld
1. Ontwikkelen van interprovinciaal platform voor vaardigheidsontwikkeling medewerkers op het gebied van digitalisering en digitale transformatie.		
2. Aanbieden van opleidingen en trainingen op specifieke aandachtsgebieden (o.a. Office365).		

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
9.1 Programmalijn Data	505	0	505	321	301	0	-116
9.2 Programmalijn Dienstverlening	-160	0	-160	47	-204	0	-3
9.3 Programmalijn Bedrijfsvoering	254	-490	-237	26	-238	0	-25
9.4 Innovatie	380	0	380	124	200	0	56
9.5 Digivaardige organisatie	51	0	51	36	0	0	15
9.6 IDA Algemeen	0	0	0	29	54	0	-83
Totaal	1.030	-490	540	583	113	0	-156

x € 1.000

Toelichting

De wijzigingen zijn toegelicht bij 9.3 Programmalijn Bedrijfsvoering.

10. Overig

10.1. Werkbudget

Output 2022	Inhoud ¹	Geld
In de IPO-begroting is het werkbudget gecentraliseerd. Dit budget is voor "out of pocket" uitgaven die wel te verwachten zijn op kerntaken, maar die op voorhand niet specifiek waren beklemd. Via de voor- en najaarsnota rapporteren we over de besteding.	n.v.t.	

10.2. Stelpost L&P-compensatie

Output 2022	Inhoud	Geld
De personeelslasten zijn in 2022 verhoogd met 1,5% en de materiële budgetten met 1,4%. In de meerjarenraming houden we rekening met een stelpost.	n.v.t.	

10.3. Compensatie Zeeland

Output 2022	Inhoud	Geld
Vanwege een weeffout in het verdeelmodel provinciefonds ontving de provincie Zeeland van de overige 11 provincies € 6,7 mln. ter aanvulling op de uitkering uit het Provinciefonds. In de BAC Financiën van 27 maart 2020 is besloten om deze afspraak te verlengen tot aan de implementatie van de herijking van het Provinciefonds. In de BAC Financiën van 27 maart 2020 is besloten om deze afspraak te verlengen tot aan de implementatie van de herijking van het Provinciefonds. De financiële afhandeling verloopt via de IPO-begroting.	n.v.t.	

10.4. Nog te verdelen apparaatslasten

Output 2022	Inhoud	Geld
De begroting van IPO Den Haag is opgezet volgens de integrale kostprijsberekening. Dit houdt onder meer in dat de kosten van de overige apparaatslasten toegerekend zijn aan de beleidsopgaven. Doen zich gedurende het jaar wijzigingen voor in de ramingen van de overige apparaatslasten, dan worden deze – om pragmatische redenen – niet toegerekend aan de beleidsopgaven maar verzameld binnen beleidsopgave 10.4 Nog te verdelen apparaatslasten.	n.v.t.	

¹ Bij de beleidsopgaven in programma 10 Overig passen we in de kolom 'Inhoud' n.v.t. toe omdat bij deze beleidsopgaven geen inhoudelijke resultaten worden bereikt.

10.5. Saldo Voorjaarsnota/Najaarsnota 2022

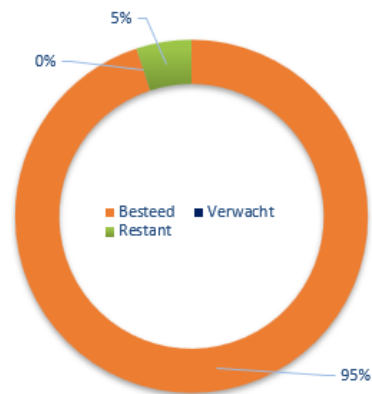
Output 2022	Inhoud	Geld
De saldi van de begrotingswijzigingen in de voorjaarsnota en najaarsnota worden niet verrekend met de provincies. Conform de bestendige gedragslijn vinden verrekeningen alleen plaats bij de jaarrekening. Tot die tijd wordt het saldo geparkeerd binnen een aparte beleidsopgave (stelpost) in programma 10. Overig.	n.v.t.	

Toelichting

De in de Najaarsnota 2022 opgenomen begrotingswijzigingen hebben een positief saldo van € 320.000. Dit bedrag wordt geparkeerd binnen een aparte beleidsopgave (stelpost) in programma 10. Overig waar ook het saldo van de Voorjaarsnota 2022 van € 298.000 is opgenomen. In totaliteit bedraagt deze stelpost daarmee € 618.000.

Financiën

In de onderstaande tabel en de grafiek hiernaast is de uitputting weergegeven van de programmabudgetten binnen dit programma.

Beleidsopgave	Begroting 2022 na wijz.	Begr.wijz. NJN 2022	Begroting 2022 na wijz.	Realisatie	Verplicht	Verwacht	Restant
10.1 Werkbudget	235	0	235	117	119	0	-1
10.2 Stelpost L&P-compensatie	0	0	0	0	0	0	0
10.3 Compensatie Zeeland	6.700	0	6.700	6.700	0	0	0
10.4 Nog te verdelen apparaatslasten	-248	0	-248	0	0	0	-248
10.5 Saldo voorjaarsnota/najaarsnota	298	320	618	0	0	0	618
Totaal	6.985	320	7.305	6.817	119	0	369

x € 1.000

Toelichting

De wijziging van de lasten is toegelicht bij de betreffende beleidsopgave.

Bijlage: Afkortingenlijst

Afkorting	Volledige omschrijving
AAC	ambtelijke adviescommissie
AADV	Altijd Actuele Digitale Vergunning
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ACS	ambtelijke commissie stikstof
AI	articiële intelligentie
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APK	Algemene Periodieke Keuring
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AV	Algemene Vergadering
AZ	ministerie van Algemene Zaken
BAC	bestuurlijke adviescommissie
BAR	Brexit Adjustment Reserve
BCS	Bestuurlijke Commissie Stikstof
BDU	brede doeluitkering
BLOW	bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie
BNC	beoordeling nieuwe commissievoorstellen
BNG	betalen naar gebruik
BOb	Bestuurlijk Omgevingsberaad
BOD	Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie
BOFv	Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen
BRB	Beraad Ruimtelijk Beleid
BRO	Basis Registratie Ondergrond
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BUZA	ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZPW	bestuurlijk Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers
CdK	Commissaris van de Koning
CE	circulaire economie
CES	cluster energiestrategie
CO2	koolstofdioxide
COELO	onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen
CvdR	Comité van de Regio's
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EFRO	Europees Fonds voor Regionale economie
ERIAFF	European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
EU	Europese Unie

EZK	ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FTK	financieel toetsingskader
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
GLB-NSP	gemeenschappelijk landbouwbeleid-nationaal strategisch plan
GWV	grond-, weg- en waterbouw
HNP	Huis Nederlandse Provincies (in Brussel)
HRE	herstel regionale economie
I&W	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IBP	interbestuurlijk programma
IDA	Interprovinciale Digitale Agenda
IFV	Interbestuurlijke en financiële verhoudingen
IHW	Informatiehuis Water
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMPEL	European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPS	interprovinciaal programma stikstof
IPSN	interprovinciaal programma stikstof en natuur
JTF	Just Transition Fund
KIA	kennis- en innovatieagenda
KED	Kenniscentrum Europa Decentraal
KIC	kennis- en innovatieconvenant
KOB	kwaliteit openbaar bestuur
KpVV	Kennisplatform Verkeer en Vervoer
KRW	Kaderrichtlijn Water
LCW	Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling
LEV	licht elektronische voertuigen
LGR	Landelijke Grondwater Register
LHS	landelijke handhavingsstrategie
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LV	landelijke voorziening
LVMB	Landelijk Verkeersmanagement Beraad
MAP's	EU-milieuactieprogramma's
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJA/MEE	meerjarenafspraken energie-efficiëntie
MKB	midden- en kleinbedrijf
MRB	motorrijtuigenbelasting
MTH	milieu, toezicht en handhaving
N2000	Natura2000
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NAP	Actieprogramma Nitraatrichtlijn
NAS	nationale klimaatadaptatiestrategie
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen

NGO	niet-gouvernementele organisatie
NGR	Nationaal Geo Register
NHI	Nederlands Hydrologisch Instrumentarium
NMP	Nationaal Milieuprogramma
NOVB	Nationaal Openbaarvervoerberaad
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NPLG	Nationale Programma Landelijke Gebied
NP-RES	Nationaal Programma Regionale Energiestrategie
NSP	nationaal strategisch plan
NTF	Nationaal Toekomstbeeld Fiets
O&F	organisatie & formatie
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OEM	overige eigen middelen
OGB	opdrachtgeversberaad
Olo	Omgevingsloket Online
OM	Openbaar Ministerie
OV	openbaar vervoer
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
PHEV	plug in hybride elektrische voertuigen
PIDI/MIEK	Nationaal Programma Infrastructuur Duurzame Industrie / Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
RAL	Regionale Agenda Laadinfrastructuur
REIS	regionale energie-infrastructuur
RES'en	regionale energiestrategieën
REV	Register Externe Veiligheid
RFF	Recovery and Resilience Facility
RISM	Road infrastructure safety management
RMP	regionaal mobiliteitsprogramma
ROM's	regionale ontwikkelingsmaatschappijen
ROWW	ruimtelijke ontwikkeling, water en wonen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SDG's	Sustainable Development Goals
SDN	Safety Delta Nederland
Shine	sustainable houses in inclusive neighbourhoods
SLA	schoneluchtakkoord
SPN	Stichting Samenwerkende Provinciale Ondersteuningsinstellingen Nederland
SPUK	specifieke uitkering
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
SUM	stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord Mobiliteit
SZW	ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TBOV	toekomstbeeld openbaar vervoer

TdF	Tour de Force
Twa	terrawattuur
UP CE	landelijk Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie
UvW	Unie van Waterschappen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOB	Vereniging Openbare Bibliotheken
VP	vitaal platteland
VSO	Verbond voor Sectorwerkgevers Overheid
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
WKO	warmte- en koudeopslag
WKP	waterkwaliteitsportaal
Woo	Wet open overheid
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
ZBO	zelfstandig bestuursorgaan
ZPW	zelfstandige publieke werkgevers
ZZS	zeer zorgwekkende stoffen